

TÜRK
STANDARLARI
ENSTİTÜSÜ

BELGELENDİRME
KRİTERİ

TSE K 645

Aralık 2022

ICS 03.080.20; 03.080.99

Kadın girişimci - Temel tanımlar ve genel kurallar kriteri

Women entrepreneurship - Basic definitions and general rules criteria

TELİF HAKKI KORUMALI DOKÜMAN

© TSE 2022

Tüm hakları saklıdır. Aksi belirtilmedikçe bu yayının herhangi bir bölümü veya tamamı, TSE'nin yazılı izni olmaksızın fotokopi ve mikروفilm dâhil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılamaz ya da kopyalanamaz.

TSE Standard Hazırlama Merkezi Başkanlığı

Necatibey Caddesi No: 112
06100 Bakanlıklar * ANKARA

Tel: + 90 312 416 68 30

Faks: + 90 312 416 64 39

E-posta: dokumansatis@tse.org.tr

Web: www.tse.org.tr

© TSE – Tüm hakları saklıdır.

Önsöz

Bu belgelendirme kriteri, Türk Standardları Enstitüsü Hizmet İhtisas Kurulu'na bağlı TK05 Hizmet Teknik Komitesi'nce hazırlanmış ve TSE Genel Sekreterliği'nin 15 Aralık 2022 tarihli onayı ile yayımına karar verilmiştir.

Bu kriterde kullanılan bazı kelime ve/veya ifadeler patent haklarına konu olabilir. Böyle bir patent hakkının belirlenmesi durumunda TSE sorumlu tutulamaz.

İçindekiler**Sayfa**

1	Kapsam.....	1
2	Bağlayıcı atıflar	1
3	Terimler ve tanımlar.....	1
4	Genel özellikler	3
5	Belirleme kriterleri	3
5.1	Genel.....	3
5.2	Mülkiyet	4
5.3	Yönetim	5
5.4	Kontrol.....	6
5.5	Bağımsızlık.....	7
5.6	Yatırımın azalması	8
Ek A	.....	9
Kaynaklar.....		11

1 Kapsam

Bu kriter, kadın(lar)ın sahip olduğu/kadın(lar)ın liderliğindeki/kadın(lar)ın yönettiği işletmeler gibi, kadın girişimciliği ile ilişkili ortak tanımları ve söz konusu işletmelerin mülkiyet, yönetim ve kontrolünün kadın girişimcilerde olduğunun belirlenmesine yönelik hususları kapsar. Bu genel tanımlamalara ek olarak bu kriter kapsamında gerçekleştirilecek bir belgelendirme programı çalışması için olası göz önünde bulundurulabilecek noktalar Ek-A'da bilgi amaçlı sunulmuştur.

2 Bağlayıcı atıflar

Aşağıda kısmen veya tamamen atıf yapılan standart ve/veya dokümanlar, bu kriterin uygulanması açısından zorunludur. Tarih belirtilerek atıf yapılan standart ve/veya dokümanlar için sadece atıf yapıldığı baskı geçerlidir. Tarih belirtilmeden atıf yapılan standart ve/veya dokümanların (varsa değişiklikleri de içeren) son baskısı geçerlidir.

3 Terimler ve tanımlar

Bu kriterin amacı bakımından aşağıdaki terimler ve bunların tanımları uygulanır:

3.1

kadın mülkiyetindeki işletme

Bir veya daha fazla kadının işletme mülkiyetinin en az %50'sine sahip olduğu işletmedir (3.9).

3.2

kadın liderliğindeki işletme

Mülkiyetinin en az %25'inin kadın(lar)a ve yönetim (3.4) ve kontrolün (3.6) bir veya daha fazla kadına ait olduğu, eğer varsa yönetim kurulunun en az üçte birinin kadınlardan oluştuğu işletme (3.9) olup bir kadının işletmenin yasal belgelerini ve mali hesaplarını imzalama yetkisi olduğu ve kadın(lar)ın mülkiyetinde olmayan veya kadın(lar)ın liderliğinde olmayan işletmelerden bağımsız olarak işletilen işletmedir.

3.3

kadın liderliğindeki kooperatif

Ortakların ve karar organlarındaki oy hakkının çoğunluğunun kadınların oluşturduğu ve kadın emeğinin değerlendirilmesi amacını taşıyan kooperatifler. (3.10).

3.4

yönetim

Sigorta sözleşmeleri ve/veya bonolar, yatırımlar, bordro ödemeleri ve akreditiflerle ilgili imza sorumluluğu, sözleşmeleri ve finansal hizmetleri müzakere etme yetkisi dahil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere girişimin (3.11) temel işlevlerini ve günlük faaliyetlerini yönetme gücüdür.

3.5

operasyonel otorite

Girişimin/İşletmenin (3.11) günlük faaliyetlerini yönetme gücüdür.

3.6

kontrol

Eğer mevcutsa, kurumsal yönetim belgeleriyle kanıtlandığı üzere, yönetimi (3.4) veya politikaları yönetme veya yönlendirme ile işletmenin strateji belirleme ve yönetimine ilişkin karar verme gücünü, kadın(lar)ın bu yetkiyi kullanmalarını kısıtlayan herhangi bir hüküm olmaksızın kullanmasıdır.

3.7 yönetimsel kontrol

Girişimin/İşletmenin geleceğini belirleyebilmek ve kaderini yönlendirmek için gerekli olan stratejik ve yönetimsel kararları bağımsız ve tek taraflı olarak alma konusundaki görünür güçtür.

3.8 bağımsızlık

Girişimin/İşletmenin, kadınların mülkiyetinde veya liderliğinde olmayan işletmelerin finansmanına ve diğer kaynaklarına önemli ölçüde ihtiyaç duymadan, işletmenin branş/uzmanlık alanında faaliyet gösterme gücüdür.

Kayda ait not 1: "Finansmana ve diğer kaynaklara önemli ölçüde bağımlılık" yatırım veya başlangıç sermayesi ile ilgili olanları içermez.

Kayda ait not 2: Girişim, eğer piyasa değerinden elde ediliyorsa, kadınların mülkiyetinde veya kadın liderliğinde olmayan işletmelerin finansmanından ve/veya kaynaklarından yararlanabilir.

3.9 işletme

Ürünlerin veya hizmetlerin bir fiyat üzerinden veya başka bir şekilde elde edilmesi veya tedarik edilmesi sırasında kâr amacıyla kurulan ve bağımsız bir bütçe ile yürütülen kuruluş.

3.10 kooperatif

Tüzel kişiliği haiz olmak üzere üyelerinin ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklardır.

3.11 girişim

Mal ve hizmet üreticisi sıfatına haiz kurumsal birimdir.

Kayda ait not 1: Bir girişim, bir şirket veya tüzel kişiliği olmayan bir kuruluş olabilir.

Kayda ait not 2: Girişimler, kadın(ların) mülkiyetindeki işletmeler, kadınların liderliğindeki işletmeler ve kadınların liderliğindeki kooperatifler olarak tanımlanan her türlü kuruluşu içerir.

Kayda ait not 3: Bu tanım, sosyal girişimleri ve hem kar amacı güden hem de kar amacı gütmeyen girişimleri içerir.

3.12 esnaf işletmesi

Ekonomik faaliyeti nakdi sermayeden ziyade bedeni çalışmasına dayanan ve kazancı ancak geçimini sağlayacak düzeyde bulunan işletmedir.

3.13 ticari işletme

Esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir

3.14 adi ortaklık

İki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri ortaklıktır

Kayda ait not 1: Adi ortaklığın genellikle sözleşmeye dayalı bir temeli olmalıdır. Ortaklar farklı katkılarda bulunabilirler, örneğin; uzmanlık, finansman, eğitim, malzemeler, tesisler vb.

Kayda ait not 2: Tek bir idari birim içinde iki veya daha fazla girişim arasındaki işbirliği hariçtir.

Kayda ait not 3: Belirli bir projede zaman sınırlı işbirliği hariç tutulmalı ve bir iş birliği projesi olarak sayılmalıdır.

Kayda ait not 4: Bir ortağın yalnızca tedarik ettiği ve diğerinin yalnızca hizmet aldığı, ücretli veya ücretsiz tek yönlü bir ilişki hariçtir.

3.15

anonim şirket

Sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı tüzel kişilik olarak yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur.

3.16

limited şirket

Bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan ve bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur. Ortaklar, kamu borçları hariç, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

3.17

kollektif şirket

Kollektif şirket ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir.

3.18

komandit şirket

Ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya birkaçının sorumluluğu sınırlandırılmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmış olan şirket komandit şirkettir.

3.19

sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklılarına karşı bir kollektif şirket ortağı, diğerleri bir anonim şirket pay sahibi gibi sorumlu olan şirkettir.

4 Genel özellikler

Bir girişimi/işletmeyi, bu kriterdeki tanımlara ve esaslara göre değerlendirirken yapılacak bu değerlendirme aşağıdakilerden bağımsız olmalıdır:

- Bölge veya şehir durumu
- Kadının eğitim seviyesi
- Faaliyet sektörü
- Ticarete katılım
- Ayrımcılık olarak addedilebilecek diğer hususlar

5 Belirleme kriterleri

5.1 Genel

Bu madde, bir girişimin kadın mülkiyetinde veya kadın liderliğinde olup olmadığının değerlendirilmesinde önemli olan faktörlerin tespiti için gerekli özellikleri belirler. . Bu kriterler, hem bu © TSE- Tüm hakları saklıdır.

kategorilerden birine uygun olduğunu göstermek isteyen girişimler tarafından hem de bir veya daha fazla girişimin değerlendirmesini yapmak isteyen diğer kurum/kuruluşlar tarafından kullanılabilir.

5.2 Mülkiyet

5.2.1 Mülkiyetin belirlenmesi

Mülkiyet;

- Bir ticari işletmenin sahipliği,
- anonim şirketlerde pay sahipliği,
- limited şirketlerde esas sermaye payı sahipliği/ortaklığı,
- kollektif şirket ortaklığı,
- komandit şirket ortaklığı,
- sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket pay sahipliğine,

göre belirlenir. Adi ortaklıklarda mülkiyet sözleşme hükümlerine göre belirlenir

Daha spesifik olarak;

- Girişimin/işletmenin kadın(lar) tarafından mülkiyeti, mülkiyet belgelerinde yansıtıldığı gibi gerçek, önemli ve proforma mülkiyetin ötesinde olmalıdır.
- Kadın(lar), mülkiyet haklarıyla orantılı olarak tüm risk ve kârları paylaşmalıdır.
- Kadın(lar) girişimin/işletmenin küçük hissedarı olmamalı ve çoğunluk mülkiyetini oluşturan menkul kıymetler/fonlar üzerindeki mülkiyetleri ellerinden alınmamalı ve kontrol altında tutulmamalıdır.
- Kadın(lar) sermaye ve/veya uzmanlığa katkıda bulunduğunu beyan etmelidir.

Kadın(lar)ın mülkiyet payını elde etmek için sermaye ve/veya uzmanlık katkısı, gerçek, maddi ve edinilen çıkar(lar)la orantılı olmalıdır. Yetersiz katkılar, gelecekte sermaye veya uzmanlık katkısı vaatlerini, girişim veya kadın olmayan sahiplerine ödenecek bir senedi veya yalnızca bir çalışan olarak katılımı içerecek şekilde sınırlı olmamalıdır.

5.2.2 Kadınlara ait işletmelerin mülkiyet kriterleri

Bir veya daha fazla kadının mülkiyeti, işletmenin tipi esas alınarak aşağıda belirtildiği şekilde belirlenir:

Ticari işletme-Esnaf işletmesi:

- Kadın. işletme varlıklarının %100'üne sahiptir.

Sermaye şirketleri:

- Kadın(lar), pay haklarının en az %50'sine sahip olmalıdır.
- Pay sahipleri arasındaki oy sözleşmeleri, şirketin pay senetlerinin veya pay gruplarının kadın sahibi/sahiplerine tanıdığı hakların etkisini azaltmamalıdır.
- Kadın pay sahipleri, tüm alışılmış mülkiyet işlemlerinde (örneğin, hisse devri, mülkiyet sahipliği, bağlayıcı sözleşmeler akdetme yeteneği) pay sahipliğini koruyabilmelidir.

Şahıs şirketleri

- Şirket ortaklarının en az %50'si kadın olmalı ve kadınlar şirketin kontrol hakkına sahip olmalıdır.

5.2.3 Kadın liderliğindeki işletmeler için mülkiyet kriteri

Bir veya daha fazla kadının mülkiyeti, işletmenin tipi esas alınarak aşağıda belirtildiği şekilde belirlenir: